შელახული ავტორიტეტი

თბილისი. “ლოკომოტივის” სტადიონი. 8 აპრილი.

“დინამო” (თბილისი) _ “დინამო” (მოსკოვი) _ 0:0.

თბილისი: ურუშაძე, ძოძუაშვილი, ჭელიძე, ხურცილავა, ხინჩიკაშვილი, პეტრიაშვილი, კუტივაძე, ასათიანი, მეტრეველი, გ. ნოდია, ლ. ნოდია.

მოსკოვი: იაშინი, შტაპოვი, სმირნოვი, ზიკოვი, მასლოვი, ანიჩკინი, ეშტრეკოვი, სიომინი, კოზლოვი, ჟუკოვი, ევრიუჟიხინი.

მსაჯი: ჰ. სტრენცისი (რიგა).

დუბლიორები _ 2:1 მოსკოველთა სასარგებლოდ. გოლები გაიტანეს ავრუცკიმ, უტკინმა (ორივე _ მოსკოვი) და ღოღობერიძემ (თბილისი).

გადაუჭარბებლად შეგვიძლია ვთქვათ: არასოდეს არც ერთ გუნდს არა ჰქონია თბილისელი მაყურებლის თვალში ასეთი ავტორიტეტი, როგორიც მოსკოვის “დინამოს”. ვის არ ჰქონია (ან არ აქვს) მკვეთრი აღმავლობის წლები: მოსკოვის “სპარტაკსა” და “ტორპედოს”, ცსკა-ს, კიევი “დინამოს”, მაგრამ მოსკოვის “დინამოს” პრესტიჟი სულ სხვაა.

ამ წმინდა სპორტული პატივისცემის საფუძველია მოსკოველთა მრავალრიცხოვანი გამარჯვებები საკავშირო ჩემპიონატებში და თასზე, საერთაშორისო ასპარეზზე, მათი ბრწყინვალე ფეხბურთელების უმაღლესი ოსტატობა, რომელიც თაობიდან თაობამდე, ს. ილინიდან და მ. იაკუშინიდან მოყოლებული ლ. იაშინამდე გადმოდის.

მაგრამ არის კიდევ ერთი ფაქტორი, რომელიც მოსკოვის “დინამოს” აქციებს ყველა სხვასთან შედარებით განუზომლად მაღლა აყენებს და ჩვენი მაყურებლის ინტერესს დედაქალაქის დინამოელთა მიმართ უფრო აღვივებს. ესაა ბალანსი, რომელიც მოსკოველებს აქვთ თბილისის “დინამოსთან”. სსრ კავშირში სულ 3 გუნდია, რომლებიც უპირატესობით თამაშობენ ჩვენთან: მოსკოვის “დინამო”, “სპარტაკი” და ცსკა. მაგრამ, თუ “სპარტაკისა” და ცსკა-ს დადებითი ბალანსი ისე მცირეა, რომ მისი გამოსწორება თბილისელთათვის სიძნელეს არ წარმოადგენს, მოსკოვის დინამოელთა აბსოლუტურ უპირატესობაზე კამათიც ზედმეტია: ისინი 24 მოგებით გვისწრებენ და, თუ საქმე ამ დიდი “ვალის” გადახდაზე მიდგება, ჩვენ 12 მომავალი ჩემპიონატის მანძილზე ზედიზედ, ორივე წრეში, შინაც და მოსკოვშიც უნდა მოვუგოთ ამ გუნდს, რათაA მდგომარეობა გამოვასწოროთ.

ამ ციფრის (24) ერთით შემცირება თბილისის “დინამოს” შეეძლო 8 აპრილს, მატჩი ნორმალურ პირობებში, საყოველთაოდ მიღებული საფეხბურთო კოდექსის შესაბამისად რომ ჩატარებულიყო.

დავიწყოთ ჩვენი მეტოქით. მოსკოვის “დინამო” ახლა რომ გარკვეულ აღმავლობას განიცდის, ეს ნათელია. დინამოელებმა შარშანდელ ჩემპიონატში დაიკავეს მაღალი, IV ადგილი, წლეულს საუკეთესოდ ჩაატარეს ტურნე უცხოეთში და ასეთივე სტარტი აიღეს მიმდინარე გათამაშებაში (2 მატჩი _ 2 მოგება, ბურთების სხვაობა _ 6_0). ამდენად, ეს შეხვედრა უბრალო თამაში კი არ იყო, არამედ ლიდერთა ბრძოლა.

ვინ მოთვლის, რამდენჯერ უთამაშია უმაღლეს დონეზე მოსკოვის “დინამოს” თბილისში, რამდენჯერ ტაშით გაგვიცილებია იგი მინდვრიდან! ახლა კი ვიხილეთ გუნდი, რომელიც კი არ თამაშობდა, არამედ მხოლოდ ხელს უშლიდა მეტოქეს თამაშში, უხეშობდა განუწყვეტლივ, თავგამოდებით, დაურიდებლად. ზოგიერთი მოსკოველი ფეხბურთელის მოქმედება ამ მატჩში პირდაპირ უსირცხვილობამდე, უტიფრობამდე მიდიოდა.

ამბობენ, რომ მიზნის მისაღწევად ყველა საშუალება კარგიაო, მაგრამ ვინ თქვა, რომ ეს მართალია?

ნურვინ იფიქრებს, რომ მოსკოვის “დინამოს” ეს უხეშობა შემთხვევით, სტიქიურად, თვით ბრძოლის პროცესში წარმოიქმნა მინდორზე. არა. თანამედროვე ფეხბურთში ეს უხეშობა კარგადაა ცნობილი ეგრეთ წოდებული “მცირე ფოლის” სახელით და გამოიყენება მაშინ, როცა ერთი რომელიმე გუნდი უიმედოდაა განწირული წასაგებად და სხვა გზა არა აქვს მდგომარეობის სახსნელად. თამაშის ასეთ ტაქტიკას “მცირე ფოლი” თავაზიან და დელიკატურ ენაზე ჰქვია, თორემ მისი ნამდვილი სახელია ანტიფეხბურთი, ბინძური თამაში, უთავმოყვარეობა. ჩვენში ხშირად ლაპარაკობენ ამ ანტიფეხბურთის უკიდურესად დიდ მავნებლობაზე, იმ ზიანზე, რომელიც მას მოაქვს, მაგრამ ლაპარაკი ლაპარაკად რჩება და, როცა საქმე საქმეზე მიდგება, გამოჩენილი ფეხბურთელები და მწვრთნელებიც კი არ ერიდებიან ამ ხერხის მოშველიებას.

იცით, რამდენი ჯარიმა დაინიშნა მოსკოველთა მხარეს პირველ ტაიმში? დაახლოებით 40! ესე იგი, წუთი ისე არ გასულა, რომ თამაში არ შეჩერებულიყო. მოსკოველებსაც ეს უნდოდათ. ნელდებოდა

ტემპი, გადიოდა დრო, წყდებოდა თამაში _ ამას კი მათთვის საბოლოოდ ქულა უნდა მოეტანა. ეს იყო გეგმა, წინასწარ შემუშავებული, დაზუსტებული, ყოველმხრივ აწონ-დაწონილი სამოქმედი დავალება. მწვრთნელთა ინსტრუქტაჟი უნდა შესრულებულიყო მაქსიმალური სიზუსტით და შესრულდა კიდეც.

იქნებ ვინმეს ეჭვი ეპარება ჩვენს სიტყვებში? მოსკოველებს მაგალითად, ჩემპიონატის პირველ ორ მატჩში არც ერთხელ არ გამოუყვანიათ ახალგაზრდა ჟუკოვი (10). ახლა კი გამოიყვანეს. გახსოვთ მისი თამაში? არაფერი გაუკეთებია იმის მეტი, რომ ფეხდაფეხ, ჩრდილივით დასდევდა ასათიანს, უხეშობდა სინდისის ყოველგვარი ქენჯნის გარეშე და წარამარა ტრიბუნებისკენ, რაც შეიძლება შორს ისროდა ბურთს. იქნებ მუდამ ასე თამაშობს ჟუკოვი? თუ ეს ასეა, რად უნდა მოსკოვის "დინამოს" ასეთი უნიჭო ფეხბურთელი? ცხადია, ჟუკოვი თამაშობდა ისე, როგორც მას დაავალა მწვრთნელმა.

გაიხსენეთ სიომინი (8). არც ერთი სათამაშო ეპიზოდი არ დამთავრებულა ისე, რომ მას ჯარიმა არ მიეღო, მაგრამ სიომინს არც უფიქრია შეეცვალა თამაშის მანერა. რა ექნა, ისიც დავალებას ასრულებდა.

გაიხსენეთ შტაპოვი (2), სმირნოვი (3), ზიკოვი (4), მასლოვი (5). თითოეული მათგანი ხარკს უხდიდა დაუფარავ, აშკარა ანტიფეხბურთს ერთადერთი დევიზით: "მე თამაში არ შემიძლია, არც შენ გათამაშებ".

რამდენი შესანიშნავი კომბინაცია გაითამაშეს თბილისელებმა, რამდენი ოსტატური ინდივიდუალური გარღვევა ჰქონდათ მეტრეველს, ასათიანს, გ. და ლ. ნოდიებს, კუტივაძეს, პეტრიაშვილს... და ყველაფერი ეს თავდებოდა მოსკოველთა სრულიად ელემენტარული, პრიმიტიული, პირველყოფილი კონტრზომით: სარმით. თანაც ეს კეთდებოდა დემონსტრაციულად, უბოდიშოდ.

კიდევ მეტიც: სტუმრებმა ერთი-ორჯერ ხელჩართული ბრძოლის გამართვაც სცადეს.

აი, ყველაფერი ამის შემდეგ შეგვიძლია თუ არა ვთქვათ: განა ეს მოსკოვის "დინამოა"? შარშან ამავე გუნდების თამაში მოსკოვში დამთავრდა ჩვენი მეტოქის გამარჯვებით _ 4:1. აი, ის მოსკოვის "დინამო" იყო. ეს კი, უკაცრავად...

ვიმეორებთ: მოსკოვის "დინამოს" დიდი და სავსებით დამსახურებული ავტორიტეტი ჰქონდა თბილისში, ახლა ეს ავტორიტეტი შეილახა. ღირდა კი ეს ამბავი ერთ ქულად? ჩვენ არას ვამბობთ იაშინზე, რომელმაც გადამწყვეტი როლი ითამაშა თავისი გუნდის წარმატებაში. არას ვამბობთ ეშტრეკოვზე, კოზლოვზე, ევრიუჟიხინზე. ისინი თავიანთი დიდი გუნდის ტრადიციების ღირსეული დამცველები იყვნენ. სხვები კი არა.

ახლა კი ორიოდე სიტყვა მატჩის მსაჯობაზე.

ჰ. სტრენცისი გამოცდილი არბიტრია. იგი დიდი ხანია ემსახურება უმაღლესი ლიგის გუნდების მატჩებს, ცნობილია პრინციპულობით, ობიექტურობით, მაღალი კვალიფიკაციით, არაერთხელ უმსაჯია თბილისსა და ქუთაისშიც და მუდამ მაღალ დონეზე. მაგრამ ასეთი უმწეო და უპრინციპო (სხვა რომ არაფერი ვთქვათ) იგი არ გვახსოვს. სწორედ მისი კურთხევით გამართეს მინდორზე ანტიფეხბურთი სტუმრებმა. სტრენცისი სავსებით გულგრილად უყურებდა ამ უმსგავსოებას და 90 წუთის მანძილზე ნეიტრალური, გარეშე პირის ინდიფერენტობით, აუღელვებლად სტვენდა.

ფეხბურთის თამაშის წესებში შავით თეთრზე წერია (პარაგრაფი[1]5, მითითებათა პუნქტი 5). მსაჯი უნდა ეცადოს თამაში ჩაატაროს შეჩერებათა რაც შეიძლება მინიმალური რაოდენობით, სტრენცისმა კი, ამ პუნქტის საწინააღმდეგოდ, თამაშის მსვლელობაში შეჩერებათა მაქსიმალური რაოდენობა დაუშვა.

სტრენცისმა შესანიშნავად იცის, რა არის წინასწარ განზრახული უხეშობა, "მცირე ფოლის" ტაქტიკა. იცის, რომ ეს ტაქტიკა მოსკოველებმა გამოიყენეს როგორც აკრძალული, არასპორტული იარაღი ძლიერ მეტოქესთან საბრძოლველად, მაგრამ მას, როგორც იტყვიან, თითი თითზე არ დაუკარებია უხეშობის აღსაკვეთად.

შეიძლება ვინმემ თქვას, რომ სტრენცისს უყურადღებოდ არ დაუტოვებია სტუმრების გამოხდომები და აღნიშნავდა ამ დარღვევებს, მაგრამ ამ სასტვენებით იგი ფაქტიურად მოსკოველთა წისქვილზე ასხამდა წყალს: თამაში ყოველ წუთს ჩერდებოდა, ტემპი ნელდებოდა და მოსკოველებს საშუალება ეძლეოდათ ხელახლა მოეწესრიგებინათ არეული დაცვა.

არსებობს კანონი, რომლის ძალითაც მსაჯმა უნდა დასაჯოს მოთამაშე, რომელიც სისტემატურად არღვევს თამაშის რომელიმე წესს. ესე იგი, სტრენცისს ჯერ კიდევ პირველ ტაიმში უნდა გაეფრთხილებინა წესრიგის დამრღვევი მოთამაშეები, შემდეგ კი, ხელახალი გამეორების შემთხვევაში, მინდვრიდან გაეძევებინა რომელიმე მათგანი. მსაჯმა ეს არ გააკეთა და ამით დიდი შეცდომა დაუშვა.

ორიოდე სიტყვა პენალტის თაობაზე. ზოგიერთ მაყურებელს პრეტენზია აქვს ორ პენალტზე (ამაზე გვირეკავენ, გვწერენ). მათ მხედველობაში აქვთ მეორე შემთხვევა, როცა გ. ნოდია ხელით დაიჭირეს მოსკოველთა მცველებმა თავიანთ საჯარიმო მოედანზე. აქ მსაჯი მართალი იყო, ვინაიდან მან ადრე აღნიშნა დარღვევა მოსკოველთა მხრივ და გააჩერა თამაში, მაგრამ უფრო ადრე, როცა პეტრიაშვილი

მოცელა ორმა მოსკოველმა მცველმა, ის კი აშკარა, ასპროცენტიანი პენალტი იყო. ვერ აგვიხსნია რა კანონით, რა წესებით იხელმძღვანელა ამ მომენტში სტრენცისმა. ერთს კი ვურჩევთ რიგელ მსაჯს: თუ მას ოდესმე მოუხდება სემინარების ჩატარება ახალბედა მსაჯებთან და მიადგება პენალტის პუნქტს, განუმარტოს მათ, რომ პენალტი ისაა, რომელიც მე არ დავნიშნე თბილისისა და მოსკოვის დინამოელთა მატჩში 8 აპრილსო.

ერთი სიტყვით, სტრენცისმა უნიათოდ, პასიურად, სერიოზული შეცდომებით იმსაჯა და როგორც არბიტრმა, საკმაოდ შეილახა თავისი ავტორიტეტი. გამსინჯავმა კომისიამ მას სამართლიანად დაუწერა ორიანი.

დაბოლოს, ორიოდე სიტყვა თბილისის დინამოელებზე. მათ საუკეთესოდ ჩაატარეს ეს უძნელესი მატჩი, გუნდის თითოეული წევრი ყოველმხრივი ქების ღირსია და თუ მათ ამ დღეს გამარჯვება ვერ მოიპოვეს, ეს "ობიექტური მიზეზების" ბრალია.

ბ. ქორქია.
"ლელო", 11 აპრილი, 1970 წ.